
Народна творчість та етнологія

Folk Art and Ethnology

Сербська фольклористика –
Serbian Folkloristics

специвипуск 2/2012

Запропонований специвипуск журналу «Народна творчість та етнологія» є результатом співпраці між провідними науковими установами Сербії – Інститутом балканознавства Сербської академії наук і мистецтв (Белград), Белградським і Нові-Садським університетами – та Інститутом мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України, а також кафедрою слов'янської філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Репрезентоване видання дає змогу ознайомитися з актуальними проблемами сучасної сербської фольклористики. У рубриках «Сербський фольклор у загальнослов'янському контексті», «Міфологічний вимір фольклору», «Фольклорний ентитет культури», «Епічний світ традиції» окреслено коло питань, що перебувають у фокусі уваги сучасних сербських дослідників-фольклористів. Об'єктом аналізу є окремі, однак характерні аспекти сучасної сербської фольклористики. Автори деяких розвідок розглядають такі фольклорні жанри, як балада й загадка в їх загальнослов'янському контексті. Цілісним блоком у збірнику представлений міфологічний компонент досліджень, що є показовим для фольклору сербів. У колі зацікавлень дослідників перебувають також окремі питання традиційної сербської епіки – кодекс «іншого світу», специфіка історичної балади, образи мудреців сербських народних оповідань та ін.

Висловлюємо щирі подяки авторам наукових студій, а також усім, хто взяв участь у підготовці специвипуску, зокрема, співробітникам Етнографічного музею м. Белграда за наданий ілюстративний матеріал. Особлива подяка кураторам проекту – науковому раднику Інституту балканознавства Сербської академії наук і мистецтв, доктору філософських наук, професору Любінко Раденковичу, доктору філологічних наук, завідувачу кафедри сербського фольклору філологічного факультету Белградського університету Бошко Сувайджичу, а також доктору філологічних наук, доценту кафедри слов'янської філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка Деяну Айдачичу.

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
National Academy of Sciences Ukraine
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА, ФОЛЬКЛОРИСТИКИ ТА ЕТНОЛОГІЇ ім. М. Т. РИЛЬСЬКОГО
Rylsky Institute of Art Studies, Folklore and Ethnology

ISSN 01306936
Індекс 74328

Рік заснування 2010
Виходить раз на два місяці

ЗАСНОВНИКИ ЖУРНАЛУ

Національна академія наук України
Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського

Головний редактор

Ганна СКРИПНИК

Заступник головного редактора

Анатолій ІВАНИЦЬКИЙ

Відповідальний секретар

Галина БОЇДАРЕНКО

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Любінко РАДЕНКОВИЧ, Бошко СУВАЙДЖИЧ (Сербія), Деян АЙДАЧИЧ (Україна),
Лідія АРТЮХ, Василь БАЛУШОК, Валентина БОРИСЕНКО, Леся ВАХНІНА, Олег ГРИНІВ, Софія ГРИЦА,
Віктор ДАВИДЮК, Іван ДЗЮБА, Роман КИРЧІВ, Олександр КУРОЧКІН, Наталія МАЛИНСЬКА, Оксана МИКИТЕНКО,
Микола МУШИНКА, Всеволод НАУЛКО, Сергій СЕГЕДА, Григорій СЕМЕНЮК, Мирослав СОПОЛИГА, Олена ТАРАН,
Михайло ТИВОДАР

Редактори

Надія ВАЩЕНКО, Наталя ДЖУМАЄВА, Лариса ЛІХНЬОВСЬКА, Альона РОКИЦЬКА, Людмила ТАРАСЕНКО,
Олена ЩЕРБАК, Лідія ЩИРИЦЯ

Редактори англійських текстів

Лідія ГАЙДУЧЕНКО, Павло РАФАЛЬСЬКИЙ

Перекладачі

Павло БОВСУНІВСЬКИЙ, Мирослава КАРАЦУБА, Олеся КОВТУН, Людмила МАРКЕВИЧ,
Ірина МАРКОВИЧ, Людмила НЕДАШКІВСЬКА, Вероніка ЯРМАК

Оператори

Людмила НАСТЕНКО, Ельвіра ПУСТОВА, Світлана ШЕВЦОВА

Комп'ютерна верстка

Дмитро ЩЕРБАК

Редакція не завжди погоджується з авторами статей

Адреса редакції: 01001 Київ-1, вул. Грушевського, 4
тел. 279-45-22

E-mail: etnolog@etnolog.org.ua

<http://www.etnolog.org.ua>

Свідчення про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації

Серія КВ. № 17404–6174Р від 24.12.2010

Формат 60×84/8, 205×290 мм
умов. вид. арк. 16,2

© Інститут мистецтвознавства, фольклористики
та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України

Serbian Folkloristics – Сербська фольклористика

I. Сербський фольклор у загально-слов'янському контексті

- 6 Любінко Раденкович. *Демонічне весілля в народних переказах. Слов'янські паралелі*
Liubinko Radenkovich. *Demonic Wedding in the Folk Legends. Slavic Parallels*
Љубинко Раденковић. *Демонска свадба у народном предању. Словенске паралеле*
- 11 Деян Айдачич. *Віли в народних баладах балканських слов'ян*
Dejan Aidachych. *Nixies in the Balkan Slavic Folk Ballads*
Дејан Ајдачић. *Вила у народним баладама балканских Словена*
- 17 Марія Клеут. *Обряд обдаровування, або Огляд пісень сліпців-жебраків*
Mariia Kleut. *Rite of Bestowal, Or a Survey of Blind Mendicants' Songs*
Марија Клеут. *Дарак или оглед о слепачким песмама*
- 22 Александр Лома. *Святогор та Марко Святогорець*
Aleksandar Loma. *Russian Svjatogor and Serbian Mark of the Holy Mountain (Marko Svetogorac)*
Александар Лома. *Свјатогор и Марко Светогорац*
- 30 Біляна Сикимич. *Традиційна загадка і варіанти її відгадок*
Biliana Sykumych. *A Traditional Riddle and Set of Solutions of a Riddle*
Биљана Сикимић. *Традиционална загонетка и сет њених одгонетак*

II. Міфологічний вимір фольклору

- 35 Зоя Каранович. *Братсько-сестринський інцест: між ієрогамією та гріхом кровозмішення (на прикладі пісень про намір царя Стефана одружитися із сестрою)*
Zoia Karanovich. *Brother-Sister Incest: Between Hierogamy and Sin (As Exemplified by the Poems about Tsar Stefan's Intention to Marry His Sister)*
Зоја Карановић. *Братско-сестрински инцест: између хијерогаміје и родоскрвног греха (на примеру песама које певају о намери цара Стефана да се ожени сестром)*
- 41 Лідія Делич. *Сутичка героя з вілою через побудову намету*
Lidija Delych. *Quarrel of Hero with Nixie Through Erection of Tent*
Лидија Делић. *Сукоб јунака с вилом око подизања шатора*
- 45 Єленка Пандуревич. *Нашарованість однієї метафори. Голос та сльози як axis mundi*
Yelenka Pandurevych. *The Complexity of a Metaphor: Voice and Tears as the Axis Mundi*
Јеленка Пандуревић. *Слојевитост једне метафоре. Глас и сузе као axis mundi*
- 50 Славіца Гароня-Радованац. *Мотив змії-нареченого в сербській усній поезії*
Slavitsa Garonia-Radovanats. *Motif of a Serpent-Bridegroom in the Serbian Verbal Poetry*
Славица Гароња-Радованац. *Мотив зміје младожење у српској усменој поезији*
- 55 Даниєла Петкович. *Залишки обряду сепарації в епічних піснях про весілля*
Daniela Petkovych. *Remnants of Separation Ceremony in the Epic Bridal Songs*
Данијела Петковић. *Трагови обреда сепарације у епским песмама о женидби*

III. Фольклорний ентитет культури

- 59 Мір'яна Детелич. *Мільман Перрі, Альберт-Бейтс Лорд та Джон-Майлс Фоули: що нам робити з ними*
Miriana Detelych. *Milman Parry, Albert-Bates Lord and John-Miles Foley: What We Are To Do With Them*
Мирјана Детелић. *Милман Перри, Алберт-Бейтс Лорд, Джон-Майлс Фоули: што нама радити са њима*
- 64 Бошко Сувайджич. *Співець і культурний ідентитет*
Boshko Suvaizhych. *Bard and Cultural Identité*
Бошко Сувајџић. *Певач и културни идентитет*
- 71 Валентина Питулич. *Култ святителя в сербській народній традиції*
Valentyna Pytulych. *The Saint's Cult in Serbian Folk Tradition*
Валентина Питулић. *Култ светитеља у српској народној традицији*
- 75 Жарко Треб'ешанин. *Передбачення статі дитини*
Zharko Trebieshanyn. *Practice of Sorcery about Sex of a Child*
Жарко Требјешанин. *Гатање о полу детета*
- 78 Ліляна Пешикан-Ліуштанович. *Лялька і обряд*
Liliana Peshykan-Liushatanovich. *Doll and Rite*
Љиљана Пешикан-Љуштановић. *Лутка и обред*
- 80 Бранко Златкович. *Історіографія та усна народна хроніка*
Branko Zlatkovych. *Historiography and Verbal Folk Chronicle*
Бранко Златковић. *Историографија и усмена народна хроника*

IV. Епічний світ традиції

- 84 Нада Милошевич-Джорджевич. *Поняття історичної балади та епічна народна пісня «Дівчина Косовка»*
Nada Myloshевич-Dzhordzhevych. *Concept of Historical Ballad and Epic Folk Song «A Kosovka-Girl»*
Нада Милошевић-Ђорђевић. *Појам историјске баладе и епска народна песма «Косовка дјевојка»*
- 89 Снежана Самарджія. *Мудреці сербських народних новел*
Snezhana Samardzhyia. *Wise Men of the Serbic Folk Short Stories*
Снежана Самарџија. *Мудраци српских усмених новела*
- 94 Сміляна Джорджевич. *Методологічні проблеми територіального дослідження фольклору: репертуар гуслярів*
Smiliana Dzhordzhevych. *Methodological Problems of Local Folklore Researches: Guslar Repertoire*
Смиљана Ђорђевић. *Методолошки проблеми теренског истраживања фолклора: гусларски репертоар*
- 101 Немања Радулович. *Кодекс «іншого світу» і проблема неморального героя в казках*
Nemania Radulovich. *Codex of the «Another World» and the Problem of the Immoral of a Hero*
Немања Радловић. *Кодекс «друге стране» и проблем неморалног јунака у бајкама*